

Notă informativă
la proiectul de lege privind modificarea
Legii bugetului de stat pentru anul 2021

Introducere

Proiectul de lege în cauză este elaborat în temeiul prevederilor art.61 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.

După un an cu provocări majore, când economia Republicii Moldova a fost afectată puternic de criza pandemică și condiții climatice extreme, evoluțiile din principalele sectoare economice în semestrul I al anului 2021 reflectă semnale de revigorare a economiei naționale. Înregistrând un declin de -7% în anul 2020, în prima jumătate a anului 2021 economia a demonstrat semne puternice de revigorare.

Proiectul de modificare a Legii bugetului de stat pentru anul 2021 nr.258/2020 este fundamentat pe o creștere economică de 6,0%, o majorare a exporturilor de 18,2%, a importurilor de 29,1%, creșterii salariului mediu pe economie cu 12,7%. Totodată, repere pentru modificarea bugetului de stat pentru anul 2021 au servit prioritățile de politici publice din programul de activitate a Guvernului și prevederile acordurilor de finanțare cu partenerii de dezvoltare.

Reieșind din faptul că evoluția pandemiei la momentul actual poartă un caracter incert, se menține riscul de reintroducere a unui sistem de restricții mai severe pentru protecția sănătății populației și de prevenire a răspândirii pandemiei COVID-19, ceea ce poate avea un impact suplimentar asupra activității economice.

Factorii de bază care au determinat modificările operate la bugetul de stat pentru anul 2021 sunt:

- ajustarea indicatorilor bugetari la venituri, cheltuieli și soldul bugetar (deficit) reieșind din prognoza indicatorilor macroeconomici pe anul 2021, actualizată și prezentată de către Ministerul Economiei în luna august și mersul executării bugetului de stat în primele 8 luni ale anului curent;

- revizuirea programelor de cheltuieli, reieșind din mersul executării curente și capacitățile de valorificare a alocațiilor bugetare până la finele anului;

- deblocarea finanțării suportului bugetar din partea donatorilor și modificarea structurii surselor de finanțare a deficitului bugetar;

- punerea în aplicare, începând cu 1 octombrie 2021, a unor politici de asistență și protecție socială, care se regăsesc în Programul de activitate al Guvernului;

- asigurarea mijloacelor financiare în scopul gestionării situației pandemice până la finele anului.

Reieșind din modificările operate, volumul bugetului de stat pentru anul 2021 față de volumul aprobat se majorează la venituri cu 3 679,2 mil. lei sau cu 8,9% și va constitui 45 094,6 mil. lei, la cheltuieli - cu 1 224,5 mil. lei sau cu 2,2% și va constitui 57 232,6 mil. lei, iar soldul bugetar (deficit) se micșorează cu 2 454,7 mil. lei sau cu 16,8% și va constitui -12 138,0 mil. lei.

În mod corespunzător se modifică textul legii, iar anexele III.1-8 se expun în redacție nouă.

I. Evoluția economiei Republicii Moldova în primele luni ale anului curent și prognoza de dezvoltare în anul 2021

După dinamica negativă din anul precedent, economia națională a intrat pe o traiectorie ascendentă în I semestru al anului 2021, în pofida impactului advers din partea restricțiilor pandemice și efectelor negative aferente sectorului agricol din anul 2020.

Astfel, în semestrul I al anului 2021 *Produsul intern brut* în prețuri comparabile a fost cu 11,7% superior nivelului din perioada similară a anului 2020, însumând 104,2 miliarde lei. Dinamica pozitivă a PIB-ului a fost determinată preponderent de accelerarea investițiilor (contribuind cu 13,7 p. p. la formarea PIB), consumul populației (11,9 p.p.), iar exportul net fiind în cifre negative (-13,9 p.p.). Creșterea cererii interne, mai ales cea orientată spre investiții, a fost însoțită de creșterea importurilor. Evoluțiile pozitive au fost atinse în industrie, construcții, sectorul tranzacțiilor imobiliare și cel al comunicațiilor. Sectorul agricol a continuat să reflecte consecințele condițiilor adverse din anul precedent. Majoritatea sectoarelor au generat influență pozitivă asupra PIB-ului și anume: comerț cu ridicata și cu amănuntul (+2,1%), industrie (+1,9%), informații și comunicații (+0,9%), tranzacții imobiliare (+0,3%), construcții (+1,6%), activitatea investițională (+13,7%), consumul privat (+9,0%), iar evoluția exportului net a avut o influență negativă asupra PIB-ului și a sustras 13,9% din creștere.

Rata inflației (iunie 2021 față de iunie 2020) s a situat sub limita intervalului de variație a țintei inflației stabilite de Banca Națională a Moldovei (5% +/- 1,5%) constituind 3,2%. Rata inflației de la începutul anului (iunie 2021 față de decembrie 2020) a constituit 3,9%, cu 2,8 p.p. mai mare decât nivelul înregistrat în aceeași perioadă a anului 2020. Înviorarea cererii externe a determinat revenirea prețurilor internaționale la majoritatea produselor de bază pe o traiectorie ascendentă față de decembrie 2020, cum ar fi prețurile la petrol (+47,4%), produsele industriale (+27,6%), produse alimentare (+19,9%), materia primă în agricultură (+9,7%). Totodată, printre alți factorii care au influențat rata inflației pot fi menționați următorii: diminuarea ofertei la unele

produse agricole ca impact al secetei din anul 2020, și micșorarea tarifului la energia electrică pentru consumatorii finali începând cu 01.02.2021.

De la începutul anului 2021, *moneda națională* a marcat o depreciere de 4,4% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,21 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2021 până la 17,98 lei la 30.06.2021). Față de Euro, leul moldovenesc s-a depreciat cu 1,3%. *Stocul activelor valutare de rezervă ale Băncii Naționale a Moldovei* la 30.06.2021 a atins 3 774,4 mil. dolari SUA, micșorându-se cu 0,7% comparativ cu nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2020 și majorându-se cu 18,2% față de situația la 30.06.2020.

Comerțul exterior a revenit pe un trend ascendent în semestrul I al anului 2021. Astfel, exporturile de mărfuri s-au majorat cu 13,8%, iar importurile cu 36,5%. Soldul negativ al balanței comerciale a constituit 1 935,0 mil. dolari SUA, față de 1 223,0 mil. dolari SUA în ianuarie-iunie 2020. Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi a constituit 40,8%, fiind mai mic cu 8,1 p.p. decât cel înregistrat în aceeași perioadă a anului 2020.

Conjunctura externă favorabilă datorată temperării consecințelor negative ale pandemiei în principalele țări partenere, a condus la revigorarea cererii externe. În cifre absolute, în primele 6 luni ale anului 2021, exporturile au însumat 1 331,5 mil. dolari SUA iar importurile - 3 266,5 mil. dolari SUA. Principala destinație a exporturilor rămân țările Uniunii Europene cu o pondere de 64,5% (+15,7%). Totodată, în această perioadă, importurile în țările Uniunii Europene au constituit 47,4% (+38,5%).

În perioada ianuarie-iunie 2021 *volumul producției industriale* s-a majorat cu 13,1%, comparativ cu perioada similară a anului 2020. Această evoluție s-a datorat relansării majorității ramurilor industriale: industria prelucrătoare cu 10,8%, industria extractivă cu 12,5%, precum și majorării producției sectorului energetic cu 24,1%. Factorii care au influențat asupra sectorului industrial sunt: atenuarea treptată a impactului negativ al pandemiei COVID-19; restabilirea cererii interne față de bunurile industriale din partea agenților economici și a populației; restabilirea parțială a cererii externe din țările partenere.

În semestrul I al anului 2021 *volumul producției globale agricole* s-a diminuat semnificativ cu 11,3%, însumând circa 5,2 mild. lei. Această evoluție a fost determinată de scăderea producției în sectorul zootehnic (datorită consecințelor secetei din anul 2020) cu 9,5%, precum și de întârzierea față de anul precedent a campaniei de recoltare a producției datorită condițiilor climatice diferite, fapt ce a generat scăderi și în producția vegetală cu 22,8 la sută.

În perioada ianuarie-martie 2021, *volumul investițiilor în active imobilizate* a crescut semnificativ cu 21,8%, însumând circa 10,1 mild. lei. Situația creditară

favorabilă, sporirea investițiilor publice și a celor din surse externe, au constituit factorii de bază care au influențat creșterea investițiilor. Evoluția *comerțului cu amănuntul și comerțului cu servicii prestate* a populației arată o îmbunătățire a cererii din partea populației. În ianuarie-iunie 2021 volumul cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul și în comerțul cu servicii prestate a populației a crescut cu 19,7% și respectiv cu 1,7 ori (în prețuri comparabile). A fost în creștere și volumul tranzacțiilor realizate de întreprinderi. volumul serviciilor prestate întreprinderilor a crescut cu 22,0%, iar volumul comerțului cu ridicata – cu 12,9% (în prețuri curente). Factorii de bază care au influențat activitatea comercială au fost: relaxarea măsurilor restrictive ce vizează activitatea unităților comerciale, creșterea veniturilor disponibile ale populației, restabilirea treptată a activității economice din sectoarele economice naționale.

Câștigul salarial mediu lunar brut al unui salariat din economia națională în semestrul I al anului 2021 a constituit 8 759 lei și s-a majorat în termeni nominali cu 13,2% față de semestrul I al anului 2020. În termeni reali salariul s-a majorat cu 9,9% . În sectorul bugetar câștigul salarial mediu lunar a constituit 7 620 lei, fiind în creștere cu 6,9% (3,8% în termeni reali), iar în sectorul real – 9 173 lei și s-a majorat cu 15,1% în termeni nominali și 11,7% în termeni reali.

Mărimea medie a pensiei lunare la situația din 01.07.2021 a constituit 2 271,4 lei și s-a majorat cu 12,8% față de aceeași perioadă a anului 2020 în termeni nominali.

Rata șomajului (ponderea șomerilor BIM în forța de muncă) la nivel de țară în semestrul I al anului 2021 a înregistrat valoarea de 3,6%, fiind mai mică cu 0,6 p. p. față de aceeași perioadă a anului 2020.

Numărul șomerilor înregistrați la oficiile forței de muncă în semestrul I al anului 2021 a constituit circa 20,5 mii persoane și s-a micșorat cu circa 41,3% față de numărul înregistrat în semestrul I al anului 2020.

Ministerul Economiei, reieșind din rezultatele atinse în primele luni ale anului curent, în luna august a revizuit prognoza indicatorilor macroeconomici principali pentru anul 2021, care se prezintă în tabelul următor:

Evoluția prognozelor principalilor indicatori macroeconomici se prezintă în tabelul ce urmează:

Indicatorii	Unitatea de măsură	Prognoze la elaborarea proiectului bugetului pentru anul 2021	Rezultate înregistrate în I sem al anului 2021	Prognoze actualizate pentru anul 2021 (august)
Produsul intern brut nominal	mild. lei	221,4	104,2	231,9
<i>față de anul precedent în prețuri comparabile</i>	%	104,7	111,7	106,0
Indicele prețurilor de consum				

Indicatorii	Unitatea de măsură	Proгноze la elaborarea proiectului bugetului pentru anul 2021	Rezultate înregistrate în I sem al anului 2021	Proгноze actualizate pentru anul 2021 (august)
<i>mediu anual</i>	%	102,7	103,2	103,2
<i>la sfârșitul anului</i>	%	104,0	100,05	106,0
Cursul de schimb al leului				
<i>mediu anual</i>	MDL/USD	18,19	17,66	17,83
<i>la sfârșitul anului</i>	MDL/USD	18,18	17,98	18,19
Export	mil. USD	2 725,0	1 331,5	2 916,0
<i>față de anul precedent</i>	%	112,6	113,8	118,2
Import	mil. USD	6 075,0	3 266,5	6 992,0
<i>față de anul precedent</i>	%	114,3	136,5	129,1
Soldul balanței comerciale	mil. USD	-3 350,0	-1 935,0	-4 076,0
Producția industrială				
• <i>în prețuri curente</i>	mild. lei	60,6	x	65,8
<i>- față de anul precedent</i>	%	102,4	113,1	108,0
Producția agricolă				
<i>în prețuri curente</i>	mild. lei	37,6	5,2	79,7
<i>- față de anul precedent în prețuri comparabile</i>	%	124,0	88,7	129,0
Investiții în active imobilizate				
<i>- în prețuri curente</i>	mild. lei	33,0	10,1	36,3
<i>- față de anul precedent în prețuri comparabile</i>	%	106,5	121,8	112,8
Fondul de remunerare a muncii				
<i>față de anul precedent în prețuri curente</i>	%	110,1	117,7	114,8
<i>- față de anul precedent în prețuri comparabile</i>	%	107,2	x	111,2
Salariul nominal mediu lunar	lei	8 716	8 759	8 980
<i>față de anul precedent în prețuri curente</i>	%	110,3	113,2	112,7

II. Executarea bugetului public național (BPN) în 8 luni curente și estimările executării până la finele anului 2021

2.1 La venituri

În primele opt luni ale anului 2021, încasările *veniturilor bugetului public național* s-au majorat cu 7 956,5 mil. lei sau cu 20,4% comparativ cu perioada similară a anului 2020 și au constituit 46 952,1 mil. lei.

Din suma totală a veniturilor bugetului public național, ponderea cea mai mare revine impozitelor și taxelor - 65,0% sau 30 537,3 mil. lei. Contribuțiile și primele de asigurări obligatorii au constituit - 29,9% sau 14 016,8 mil. lei, alte venituri - 4,5% sau 2 097,2 mil. lei și granturile - 0,6% sau 300,8 mil. lei.

În anul 2021, partea de venituri a bugetului public național a fost inițial estimată în sumă totală de 66 914,2 mil. lei.

Majorarea veniturilor publice cu 5 864,7 mil. lei sau cu 8,8% se propune ca urmare a reestimărilor efectuate la veniturile bugetelor componente ale bugetului public național, volumul estimat va constitui 72 778,9 mil. lei. Ca pondere în PIB, veniturile bugetului public național în anul 2021 vor atinge un nivel de 31,4% față de 30,2% estimat inițial.

În structură, veniturile scontate a bugetului public național pentru anul 2021 se vor modifica după cum urmează:

mil. lei

	<i>Aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021)</i>	<i>Estimările executării scontate</i>	<i>Devieri față de aprobat</i>	
			<i>(+,-)</i>	<i>%</i>
<i>Venituri, total</i>	66 914,2	72 778,9	5 864,7	108,8
<i>inclusiv</i>				
<i>Impozite și taxe</i>	42 322,4	46 066,1	3 743,7	108,8
<i>Contribuții și prime de asigurări obligatorii</i>	20 285,6	21 818,7	1 533,1	107,6
<i>Alte venituri</i>	3 195,4	3 403,2	207,8	106,5
<i>Granturi</i>	1 110,8	1 490,9	380,1	134,2
<i>pentru susținerea bugetului</i>	457,3	835,9	378,6	182,8
<i>pentru proiecte finanțate din surse externe</i>	653,5	655,0	1,5	100,2

Partea majoră în totalul veniturilor bugetului public național o dețin impozitele și taxele, ce constituie 63,3% și se estimează în sumă de 46 066,1 mil. lei. Față de aprobat inițial, această categorie de venituri va crește cu 3 743,7 mil. lei sau 8,8 la sută.

Contribuțiile și primele de asigurări obligatorii pentru anul 2021 vor constitui 30,0% din totalul veniturilor bugetului public național și se estimează în sumă de 21 818,7 mil. lei, cu o creștere față de aprobat cu 1 533,1 mil. lei sau 7,6%. Din suma totală, contribuțiile de asigurări sociale au crescut cu 1 204,8 mil. lei și primele de asigurări obligatorii de asistență medicală cu 328,3 mil. lei. Alte venituri vor constitui circa 4,7% din totalul veniturilor bugetului public național se estimează în sumă de 3 403,2 mil. lei, cu o creștere față de aprobat cu 207,8 mil. lei sau 6,5 la sută.

Granturile vor constitui 1 490,9 mil. lei, circa 2,0% din totalul veniturilor bugetului public național. Până la finele anului 2021, se estimează, că volumul granturilor externe va crește cu 380,1 mil. lei, inclusiv cu 378,6 mil. lei la intrările de granturi pentru suport bugetar, ca urmare a debursării pentru combaterea pandemiei de COVID-19, precum și reieșind din fluctuația cursului

de schimb. Intrările de granturi pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe vor crește cu 1,5 mil. lei în urma revizuirii sumelor pentru debursare pe unele programe.

Estimările executării scontate a indicatorilor bugetului public național pentru anul 2021, pe tipuri de bugete, se prezintă în tabelul de mai jos:

mil. lei

	Cod	Aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021)	Estimările executării scontate pe an	Estimările executării scontate pe an față de precizat	
				devieri (+,-)	în %%
Bugetul public național					
I.VENITURI, total	1	66 914,2	72 778,9	5 864,7	108,8
II.CHELTUIELI, total	2+3	81 913,7	85 523,7	3 610,0	104,4
III.SOLD BUGETAR	1-(2+3)	-14 999,5	-12 744,8	2 254,7	85,0
IV.SURSE DE FINANȚARE, total	4+5+9	14 999,5	12 744,8	-2 254,7	85,0
Bugetul de stat					
I.VENITURI, total	1	41 415,4	45 094,6	3 679,2	108,9
<i>inclusiv transferuri de la alte bugete</i>		11,8	20,0	8,2	169,5
<i>inclusiv dobânzi din împrumuturile recreditate bugetelor de alt nivel</i>					
II.CHELTUIELI, total	2+3	56 008,1	57 232,6	1 224,5	102,2
<i>inclusiv transferuri de la alte bugete</i>		31 100,6	30 974,1	-126,5	99,6
III.SOLD BUGETAR	1-(2+3)	-14 592,7	-12 138,0	2 454,7	83,2
IV.SURSE DE FINANȚARE, total	4+5+9	14 592,7	12 138,0	-2 454,7	83,2
Bugetul asigurărilor sociale de stat					
I.VENITURI, total	1	26 400,5	27 490,1	1 089,6	104,1
<i>inclusiv transferuri de la alte bugete</i>		11 063,1	10 929,0	-134,1	98,8
II.CHELTUIELI, total	2+3	26 400,5	27 490,1	1 089,6	104,1
III.SOLD BUGETAR	1-(2+3)				
IV.SURSE DE FINANȚARE, total	4+5+9				
Fondurile obligatorii de asistență medicală					
I.VENITURI, total	1	11 144,1	11 457,3	313,2	102,8
<i>inclusiv transferuri de la alte bugete</i>		5 835,0	5 835,0		100,0
II.CHELTUIELI, total	2+3	11 344,1	11 857,3	313,2	104,3
III.SOLD BUGETAR	1-(2+3)	-200,0	-400,0	-200,0	200,0
IV.SURSE DE FINANȚARE, total	4+5+9	200,0	400,0	200,0	200,0
Bugetele locale (consolidat)					
I.VENITURI, total	1	19 066,6	19 731,0	664,4	103,5
<i>inclusiv transferuri de la alte bugete</i>		14 202,5	14 210,1	7,6	100,1
II.CHELTUIELI, total	2+3	19 273,4	19 937,0	663,6	103,4
<i>inclusiv transferuri de la alte bugete</i>		11,8	20,0	8,2	169,5
<i>inclusiv dobânzi din împrumuturile recreditate bugetelor de alt nivel</i>					
III.SOLD BUGETAR	1-(2+3)	-206,8	-206,8		100,0
IV.SURSE DE FINANȚARE, total	4+5+9	206,8	206,8		100,0

În structura veniturilor bugetului public național, veniturile bugetului de stat se prognozează în sumă de 45 094,6 mil. lei sau cu o creștere cu 3 679,2 mil. lei sau 8,9% față de aprobat, bugetului asigurărilor sociale de stat - 27490,1 mil. lei, cu 1 089,6 mil. lei sau 4,1% mai mult față de aprobat, bugetelor locale (consolidat) - 19 731,0 mil. lei, cu 664,4 mil. lei sau 3,5% mai mult față de aprobat și fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală - 11 457,3 mil. lei, cu 313,2 mil. lei sau 2,8% mai mult față de aprobat 2021.

2.2 La cheltuieli

Cheltuielile bugetului public național în perioada ianuarie – august 2021 au constituit 50 118,8 mil. lei care comparativ cu aceeași perioadă a anului 2020 sunt mai mari cu 6 168,3 mil. lei sau cu 14,0 la sută.

În aspectul componentelor bugetului public național, cheltuielile realizate în 8 luni ale anului 2021, pe tipuri de bugete reprezintă:

➤ bugetul de stat - 13 224,2 mil. lei (fără transferuri interbugetare) (26,4%);

➤ bugetul asigurărilor sociale de stat - 17 850,1 mil. lei (35,6%);

➤ fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală - 7 382,0 mil. lei (14,7%);

➤ bugetele locale consolidate - 11 662,5 mil. lei (23,3%).

Comparativ cu 8 luni ale anului 2020, cea mai mare creștere au atins cheltuielile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală - cu 2 269,0 mil. lei sau cu 44,4%; cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat - cu 2 126,5 mil. lei sau cu 13,5%; cheltuielile bugetelor locale - cu 1 305,6 mil. lei sau cu 12,6%, iar cheltuielile bugetului de stat, fără transferurile către alte bugete - cu 467,2 mil. lei sau cu 3,7 la sută.

În *aspectul funcțional* al cheltuielilor, cele mai semnificative *creșteri* s-au înregistrat la: ocrotirea sănătății - cu 45,8%, gospodăria de locuințe și comună - cu 23,7%, apărarea națională - cu 22,0%, protecția mediului - cu 15,8%, protecție socială - cu 13,7%, ordine publică și securitatea națională - cu 12,0%, servicii de stat cu destinație generală - cu 11,6% și învățământ - cu 11,3 la sută. Totodată, s-au înregistrat *diminuări* la cheltuielile pentru servicii în domeniul economiei de 18,1 la sută.

În *aspect economic*, comparativ cu 8 luni 2020, s-au *majorat* cheltuielile pentru: bunuri și servicii - cu 2 580,2 mil. lei sau cu 33,7%, prestații sociale - cu 2 167,3 mil. lei sau cu 13,4%, cheltuieli de personal - cu 1 320,2 mil. lei sau cu 11,8%, mijloace fixe - cu 535,6 mil. lei sau cu 24,1%, alte cheltuieli - cu 263,2 mil. lei sau cu 13,6%, cheltuielile pentru granturi acordate - cu 217,0 mil. lei, stocuri de materiale - cu 175,5 mil. lei sau cu 18,4%, dobânzi - cu 174,2 mil. lei

sau cu 17,5 la sută. Totodată, s-au atestat și *diminuări* la cheltuielile pentru subvenții - cu 1189,9 mil. lei sau cu 42,1 la sută.

Cheltuielile curente ale bugetului public național au fost executate în sumă de 47 041,6 mil. lei, cu o creștere de 5 932,6 mil. lei sau cu 14,4 la sută.

Pentru *cheltuieli capitale*, de la bugetul public național au fost executate mijloace în sumă de 3 077,2 mil. lei sau cu 8,3% mai mult față de 8 luni ale anului 2020.

Conform prognozelor, reieșind din rezultatele executării bugetului în perioada expirată de la începutul anului, cheltuielile publice în anul 2021 vor constitui circa 85 523,7 mil. lei sau cu 36,9% raportate la PIB.

Comparativ cu anul 2020 se estimează o creștere de 12 253,9 mil. lei cu 16,7%, iar ca pondere în PIB majorarea constituie 1,4 puncte procentuale.

Comparativ cu indicatorii prevăzuți pentru anul 2021, cheltuielile bugetului public național sunt estimate cu o majorare de 3 610,0 mil. lei, dintre care la bugetul de stat creșterea constituie 1 224,5 mil. lei, bugetul asigurărilor sociale de stat 1 089,6 mil. lei; fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală - 513,2 mil. lei, iar cheltuielile bugetelor locale se majorează cu 664,4 mil. lei.

Evoluția cheltuielilor bugetului public național pe componente bugetare în anul 2021 se prezintă în tabel care urmează.

mil. lei

	2021			Devieri (+/-)	
	stabilit inițial	modificat	estimat	suma	%%
Bugetul public național	81 305,2	81 913,7	85 523,7	3 610,0	104,4
<i>inclusiv:</i>					
Bugetul de stat	55 399,6	56 008,1	57 232,6	1 224,5	102,2
<i>dintre care transferuri între bugete</i>	30 492,1	31 100,6	30 974,1	-126,5	99,6
Bugetul asigurărilor sociale de stat	25 792,0	26 400,5	27 490,1	1 089,6	104,1
Fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală	11 344,1	11 344,1	11 857,3	513,2	104,5
Bugetele locale (consolidat)	19 273,4	19 273,4	19 937,8	664,4	103,4
<i>dintre care transferuri între bugete</i>	11,8	11,8	20,0	8,2	169,5

În aspect economic, pentru anul 2021 comparativ cu prevederile anterioare, majoriții esențiale se estimează la cheltuielile pentru mijloace fixe cu 1 066,0 mil. lei, prestații sociale cu 958,0 mil. lei, cheltuieli pentru bunuri și servicii cu 535,1 mil. lei, cheltuieli de personal cu 418,8 mil. lei.

Din suma totală de majorări a cheltuielilor cu 3 610,0 mil. lei, cheltuielilor capitale le revin majorări în sumă de 535,7 mil. lei, iar cheltuielilor curente - 3074,3 mil. lei.

2.3 Balanța bugetului public național și finanțarea soldului (deficitului) bugetar

Conform datelor privind executarea bugetului public național în primele 8 luni ale anului 2021, soldul bugetar (deficit) a înregistrat suma de 3 166,7 mil. lei. Din suma totală a soldului bugetar (deficit), deficitul pe componenta de bază a constituit suma de 1 815,8 mil. lei sau 57,3% din volumul total al deficitului și la componenta proiecte finanțate din surse externe 1 350,9 mil. lei sau 42,7 la sută.

Din volumul total al deficitului bugetului public național, bugetului de stat îi revin 4 653,1 mil. lei și fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală - 296,8 mil. lei, iar bugetele locale și bugetul asigurărilor sociale de stat s-au soldat cu un excedent, respectiv în sumă de 1 128,1 mil. lei și 655,1 mil. lei.

Creșterea mai accelerată a veniturilor pentru anul 2021, în urma supra executării acestora în 8 luni comparativ cu cele aprobate, comparativ cu creșterea netă estimată a unor cheltuieli, se va solda în ansamblu cu reducerea deficitului bugetului public național cu 2 254,7 mil. lei. În sumă nominală deficitul se estimează în sumă de 12 744,8 mil. lei sau 5,5% din PIB față de 14999,5 mil. lei aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021) sau 6,77% din PIB. Regula fiscală generală, stabilită în art. 15 (1) nu va fi aplicată în condițiile aplicării prevederilor alin.(3) litera a) aceluiași articol, care admite derogarea în caz de situații excepționale care pun în pericol securitatea națională, având în vedere continuarea pandemiei și efecte posibile ale acesteia asupra bugetului.

În structura deficitului bugetului public național, bugetului de stat îi revine un deficit de 12 138,0 mil. lei, fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală - 400,0 mil. lei și bugetele locale - 206,8 mil. lei. Bugetul asigurărilor sociale de stat este bilanțat.

Soldul (deficitul) bugetului public național pentru anul 2021 (pe componentele BPN) se prezintă în următorul tabel:

mil. lei

	<i>Aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021)</i>	<i>Estimările scontate pe an</i>
Total Bugetul Public Național	-14 999,5	-12 744,8
<i>ponderea în PIB</i>	<i>-6,77</i>	<i>-5,50</i>
Bugetul de stat	-14 592,7	-12 138,0
<i>ponderea în PIB</i>	<i>-6,59</i>	<i>-5,23</i>
FAOAM	-200,0	-400,0
<i>ponderea în PIB</i>	<i>-0,09</i>	<i>-0,17</i>
Bugetele locale	-206,8	-206,8
<i>ponderea în PIB</i>	<i>-0,1</i>	<i>-0,1</i>

Se propune spre modificare structura surselor de finanțare a deficitului, ca urmare a schimbărilor parvenite în special la intrările de împrumuturi externe, volumului de emisiune a VMS pe piața primară și la modificarea soldului mijloacelor bănești în conturi.

Sursele de finanțare a soldului bugetar a bugetului public național pentru anul 2021 se prezintă în următorul tabel:

mil. lei

Denumirea	Aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021)	Estimările scontate pe an
SOLDUL BUGETAR	-14 999,5	-12 744,8
Surse de finanțare	14 999,5	12 744,8
Active financiare	-387,4	-1 109,7
Creanțe interne	1 420,6	158,2
Acțiuni și alte forme de participare în capital	220,6	-5,8
Alte creanțe interne	1 200,0	164,0
Împrumuturi recreditate interne a instituțiilor nefinanciare și financiare	1 808,0	1 267,9
Datorii	15 369,3	13 593,7
Valori mobiliare de stat	7 098,5	4 812,5
Garanții de stat interne	-50,0	-5,0
Împrumuturi interne de la instituțiile financiare și nefinanciare		250,0
Împrumuturi externe	8 320,8	8 536,2
primirea împrumuturilor externe	11 017,2	11 187,8
rambursarea împrumuturilor externe	-2 696,4	-2 651,6
Modificarea soldului mijloacelor bănești	17,6	260,8

III. Executarea bugetului de stat în 8 luni curente

3.1 La venituri

La situația din 31.08.2021, parametrii bugetului de stat au constituit, la partea de la venituri - 29 055,2 mil. lei, la partea de cheltuieli - 33 708,3 mil. lei și soldul bugetar (deficit) - 4 653,1 mil. lei.

Executarea indicatorilor principali ai bugetului de stat în primele opt luni ale anului 2021 se prezintă în tabelul următor.

mil. lei

	Aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021)	Executat la 31.08.2021	% executării
Venituri	41 415,4	29 055,2	70,2%
Cheltuieli	56 008,1	33 708,3	60,2%
Sold bugetar (deficit)	-14 592,7	-4 653,1	31,9%

În baza raportului privind executarea bugetului de stat la situația din 31.08.2021, *veniturile totale ale bugetului de stat* au constituit 29 055,2 mil. lei, inclusiv:

- veniturile generale și colectate - 28 879,1 mil. lei,
- veniturile proiectelor finanțate din surse externe - 176,1 mil. lei.

Față de aprobat 2021, veniturile bugetului de stat în perioada vizată au înregistrat un grad de realizare de 70,2%, inclusiv la proiectele finanțate din surse externe - 26,4 la sută

Din suma totală a veniturilor bugetului de stat, ponderea cea mai mare le revine impozitelor și taxelor - 94,3% sau 27 412,9 mil. lei, altor venituri - 4,8% sau 1 407,7 mil. lei, granturilor - 0,8% sau 228,2 mil. lei și transferurilor de la alte bugete 0,02% sau 6,4 mil. lei.

Comparativ cu perioada similară al anului 2020, s-au *majorat*: încasările de la impozite și taxe cu 5 387,7 mil. lei sau cu 24,5%, transferurile de la alte bugete s-au majorat cu 3,2 mil. lei sau de 2 ori, iar încasările din alte venituri și granturile s-au *micșorat* cu 19,4 mil. lei și 80,9 mil. lei respectiv.

Totodată, în luna august au fost revizuiți indicatorii macroeconomici de către Ministerul Economiei, în baza cărora a fost revizuiți și principalii indicatori bugetari pentru anul 2021.

Conform scenariului scontat, veniturile bugetului de stat au fost propuse spre majorare cu 3 679,2 mil. lei, cheltuielile - cu 1 224,5 mil. lei și soldul bugetar cu micșorare cu 2 454,7 mil. lei.

Estimările scontate la indicatorii generali și sursele de finanțare ale bugetului de stat pentru anul 2021 se prezintă în tabela ce urmează:

mil. lei

Denumirea	Cod	Aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021)	Estimările scontate pe an	Devieri	
				(+,-)	%
1	2	3	4	5	6
I. VENITURI, total	1	41 415,4	45 094,6	3 679,2	108,9
IMPOZITE ȘI TAXE	11	38 193,7	41 378,2	3 184,5	108,3
GRANTURI PRIMITE	13	1 110,8	1 410,4	299,6	127,0
ALTE VENITURI	14	2 099,1	2 286,0	186,9	108,9
Transferuri primite în cadrul bugetului public național	19	11,8	20,0	8,2	169,5
II. CHELTUIELI, total	2+3	56 008,1	57 232,6	1 224,5	102,2
III. SOLD BUGETAR		-14 592,7	-12 138,0	2 454,7	83,2

3.2 La cheltuieli

Cheltuielile bugetului de stat în perioada ianuarie – august 2021 au fost executate în sumă de 33 708,3 mil. lei, dintre care cheltuielile în cadrul

proiectelor finanțate din surse externe - 1 546,2 mil. lei, gradul de realizare pe buget constituind 60,2% față de prevederile anuale.

Comparativ cu media de executare pe buget, grade de executare mai înalte se atestă la cheltuielile pentru protecție socială - 70,1% și pentru învățământ - 64,2%, iar cele mai joase grade de executare se atestă la gospodăria de locuințe și a serviciilor comunale - 26,8%, protecția mediului - 31,3% și serviciile în domeniul economiei - 46,1% față de prevederile anuale.

În aspectul categoriilor economice, cele mai înalte grade de executare se atestă la cheltuielile de personal - 66,4%, transferurile către alte bugete - 64,6% și alte cheltuieli - 60,8%, iar la nivele mai joase au fost executate cheltuielile pentru granturi acordate, subvenții, mijloace fixe, bunuri și servicii și alte.

Executarea cheltuielilor bugetului de stat în perioada ianuarie-august 2021, în aspectul categoriilor economice se prezintă în tabelul următor.

mil. lei

Denumirea	Precizat			Executat 8 luni			Executat față de Precizat						
	Buget de stat	inclusiv		Bugetul de stat	inclusiv		(+/-)			(%)			
		fără proiecte finanțate din surse externe	proiecte finanțate din surse externe		Buget de stat	fără proiecte finanțate din surse externe	proiecte finanțate din surse externe	Buget de stat	fără proiecte finanțate din surse externe	proiecte finanțate din surse externe	Buget de stat	fără proiecte finanțate din surse externe	proiecte finanțate din surse externe
Cheltuieli și active nefinanciare, total	56 027,7	53 038,2	2 989,5	33 708,3	32 162,1	1 546,2	-22 319,4	-20 876,1	-1 443,3	60,2	60,6	51,7	
Cheltuieli de personal	7 671,0	7 670,7	0,3	5 093,1	5 092,8	0,3	-2 577,9	-2 577,9		66,4	66,4	100,0	
Bunuri și servicii	2 257,5	1 982,3	275,2	1 041,6	927,3	114,3	-1 215,9	-1 055,0	-160,9	46,1	46,8	41,5	
Dobânzi	2 119,0	2 119,0		1 144,4	1 144,4		-974,6	-974,6		54,0	54,0		
datoria de stat externă	432,4	432,4		247,9	247,9		-184,5	-184,5		57,3	57,3		
datoria de stat internă	1 686,6	1 686,6		896,5	896,5		-790,1	-790,1		53,2	53,2		
Subvenții	3 323,2	3 290,6	32,6	1 452,5	1 422,6	29,9	-1 870,7	-1 868,0	-2,7	43,7	43,2	91,7	
Granturi acordate	789,0	780,5	8,5	263,3	260,2	3,1	-525,7	-520,3	-5,4	33,4	33,3	36,5	
Prostații socialc	469,0	469,0		279,0	279,0		-190,0	-190,0		59,5	59,5		
Alte cheltuieli	3 387,8	2 933,8	454,0	2 058,4	1 895,2	163,2	-1 329,4	-1 038,6	-290,8	60,8	64,6	35,9	
Transferuri acordate altor bugete, total	31 684,8	31 681,0	3,8	20 475,2	20 471,4	3,8	-11 209,6	-11 209,6		64,6	64,6	100,0	
căt re BL	14 786,7	14 782,9	3,8	9 146,3	9 142,5	3,8	-5 640,4	-5 640,4		61,9	61,8	100,0	
căt re BASS	11 063,1	11 063,1		7 925,1	7 925,1		-3 138,0	-3 138,0		71,6	71,6		
căt re FAOAM	5 835,0	5 835,0		3 403,8	3 403,8		-2 431,2	-2 431,2		58,3	58,3		
Mijloace fixe	3 187,8	1 214,3	1 973,5	1 429,9	278,4	1 151,5	-1 757,9	-935,9	-822,0	44,9	22,9	58,3	
dint re care investiții capitale	1 648,8	259,5	1 389,3	868,6	65,4	803,2	-780,2	-194,1	-586,1	52,7	25,2	57,8	
Stocuri de materiale	1 123,7	882,1	241,6	464,9	384,8	80,1	-658,8	-497,3	-161,5	41,4	43,6	33,2	
Alte active nefinanciare	14,9	14,9		6,0	6,0		-8,9	-8,9		40,3	40,3		

Comparativ cu perioada similară a anului 2020 volumul cheltuielilor realizate s-a majorat cu 3 884,7 mil. lei sau cu 13,0%, dintre care cheltuielile

aferente proiectelor finanțate din surse externe s-au majorat cu 330,5 mil. lei sau cu 27,2 la sută.

În *aspect funcțional*, cele mai semnificative creșteri în valori nominale s-au înregistrat la ocrotirea sănătății - cu 2 108,3 mil. lei, de circa 2,2 ori, protecția socială - cu 994,0 mil lei sau cu 13,2% și învățământ - cu 841,1 mil. lei sau cu 11,6 la sută. Unica *diminuare*, se atestă la cheltuielile pentru servicii în domeniul economiei cu 891,0 mil. lei sau cu 22,0 la sută.

În *aspect economic*, creșterile se atribuie în special cheltuielilor pentru transferuri către alte bugete - 3 404,7 mil. lei sau cu 20,0%, dintre care 1 651,4 mil. lei pentru fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală și cheltuielilor de personal - 606,2 mil. lei sau cu 13,5%.

Cu referință la executarea *fondurilor de urgență* ale Guvernului, în comparație cu 8 luni ale anului 2020, mijloacele repartizate au crescut de circa 1,2 ori, iar volumul mijloacelor utilizate s-a majorat de circa 3,5 ori.

Evoluția mijloacelor financiare repartizate conform hotărârilor Guvernului și executate în 8 luni 2020 și 8 luni 2021, se prezintă în tabelul următor.

mil. lei

	2020		2021		Devieri			
	8 luni		8 luni		(+,-)		%	
	repartizat	finanțat	repartizat	finanțat	repartizat	finanțat	repartizat	finanțat
Total fondurile de urgență	237,9	64,7	286,5	228,4	48,6	163,7	1,2	3,5
<i>inclusiv:</i>								
Fondul de rezervă	59,1	31,9	178,3	123,4	119,2	91,5	3,0	3,9
Fondul de intervenție	178,8	32,8	108,2	105,0	-70,6	72,2	0,6	3,2

Mijloacele executate din fondurile de urgență în 8 luni ale anului 2021 au constituit 228,4 mil. lei sau cu 79,7% față de alocațiile repartizare, care comparativ cu aceeași perioadă a anului 2020 sunt mai mari cu circa 99,0 mil. lei sau cu 28,3 la sută.

Alocațiile din fondurile de urgență au fost utilizate pentru măsurile de atenuare a consecințelor pandemiei Covid-19, în special, pentru: acordarea indemnizațiilor unice în mărime de 16 mii lei angajaților infectați cu COVID-19

96,6 mil. lei sau cu 42,3% și în mărime de 100 mii lei urmașilor personalului medical decedat în lupta cu COVID-19 - 4,5 mil. lei sau cu 2,0%; procurarea vaccinurilor împotriva COVID-19 - 27,7 mil. lei sau cu 12,1%; organizarea și desfășurarea alegerilor parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 - 84,5 mil. lei sau cu 37,0%, compensații demarate în cadrul Programului de stat „Prima casă” - 9,5 mil. lei sau cu 4,2%, lichidarea consecințelor calamităților naturale - 3,9 mil. lei sau cu 1,7% și alte cheltuieli - 1,7 mil. lei sau cu 0,7 la sută.

3.3 Balanța bugetului de stat și finanțarea soldului (deficitului) bugetar

Conform datelor privind executarea bugetului de stat în primele 8 luni ale anului 2021, nivelul deficitului bugetului de stat a constituit suma de 4 653,1 mil. lei sau cu 31,9% față de nivelul deficitului aprobat în sumă de 14 592,7 mil. lei. Din volumul total al deficitului, partea primordială îi revine componentei de bază - 3 283,0 mil. lei și 1 370,1 mil. lei - componentei proiectelor finanțate din surse externe.

IV. Propuneri de modificare a bugetului de stat pentru anul 2021

Conform scenariului precizat pentru anul 2021, veniturile bugetului de stat și cheltuielile bugetului de stat se majorează cu 3 679,2 mil. lei și cu 1 224,5 mil. lei, iar soldul bugetar (deficitul) se micșorează cu 2 454,7 mil. lei.

Conform modificărilor propuse, parametrii bugetului de stat pentru anul 2021 se prezintă în tabelul ce urmează:

mil. lei

	Aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021)	Propuneri de modificare (+,-)	Precizat
Venituri	41 415,4	3 679,2	45 094,6
Cheltuieli	56 008,1	1 224,5	57 232,6
Sold bugetar (deficit)	-14 592,7	2 454,7	-12 138,0

4.1 La venituri

Drept temei pentru reestimarea veniturilor bugetului de stat au servit prognoza indicatorilor macroeconomici, revizuită în luna august de către Ministerul Economiei, precum și supra încasările la impozite, taxe și alte venituri în bugetul de stat în primele 8 luni ale anului curent.

Comparativ cu veniturile aprobate ale bugetului de stat (Legea nr.27/2021 și Legea nr.45/2021), modificările propuse la partea de venituri a bugetului de stat reflectă o creștere cu 3 679,2 mil. lei sau cu 8,9%. Estimările încasărilor la *impozite și taxe* se majorează cu 3 184,5 mil. lei, la *granturi* - cu 299,6 mil. lei, *alte venituri* cu 186,9 mil. lei și la *transferurile de la alte bugete* - cu 8,2 mil. lei.

Estimarea veniturilor bugetului de stat pentru anul 2021 pe tipuri de venituri se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Rectificat (Legea nr.27/2021 și Legea nr.45/2021)	propuneri pentru modificare (+,-)	Precizat
<i>Venituri, total</i>	41 415,4	3 679,2	45 094,6
Impozite și taxe	38 193,7	3 184,5	41 378,2

	<i>Rectificat (Legea nr.27/2021 și Legea nr.45/2021)</i>	<i>propuneri pentru modificare (+,-)</i>	<i>Precizat</i>
Granturi	1 110,8	299,6	1 410,4
Alte venituri	2 099,1	186,9	2 286,0
Transferuri în cadrul BPN	11,8	8,2	20,0

Principalele *majorări* intervin la următoarele tipuri de venituri:

- *Taxa pe valoarea adăugată în total se va majora cu 2 120,0 mil. lei, dintre care:*

- taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova - cu 574,9 mil. lei;

- taxa pe valoarea adăugată la mărfurile importate - cu 1 545,1 mil. lei.

Majorarea TVA se datorează îndeosebi relansării activității economice după criza pandemică din anul 2020, și anume: majorarea volumului importurilor cu 36,5% în 6 luni ale anului 2021 față de perioada respectivă a anului 2020; majorarea comerțului cu amănuntul (+19,7%), precum și a serviciilor prestate populației (+1,7 ori) în perioada ianuarie-iunie a anului 2021; majorarea consumului gospodăriilor casnice (+11,3% în semestrul I 2021); fluctuația cursului de schimb valutar.

- *Impozite pe venit - cu 390,2 mil. lei, dintre care:*

- impozit pe venitul persoanelor fizice - cu 129,9 mil. lei;

- impozit pe venitul persoanelor juridice - cu 260,3 mil. lei.

Creșterea încasărilor de la impozitele pe venit se datorează în mare parte restabilirii treptate a activității economice după instituirea stării de urgență generată de pandemia COVID-19. Totodată, creșterea încasărilor la impozitele din venitul persoanelor fizice s-a produs din contul creșterii fondului de remunerare a muncii și din contul dublării încasărilor din sumele achitate de către persoanele fizice după prezentarea declarațiilor pe venit pentru anul 2020 în urma eliminării scutirilor personale pentru persoanele cu un venit mai mare de 360 mii lei anual.

- *Accizele în total se vor majora cu 145,8 mil. lei, dintre care:*

- accizele la mărfurile produse pe teritoriul republicii - cu 112,5 mil. lei, în mare parte datorită creșterii încasărilor din accize la produsele din tutun, ca urmare a achitărilor mai mari din partea subiecților impozabili cu accize: SRL „International Tobacco” - 52,2 mil. lei, SA „Tutun-CTC” - 63,0 mil. lei;

- accizele la mărfurile importate - cu 33,3 mil. lei, din contul majorării încasărilor de la accizele la mijloacele de transport importate datorită creșterii volumelor de import cu 32,8% în I semestru al anului 2021 față de perioada similară a anului precedent (2021 - 36.179 autoturisme, 2020 - 27.239 autoturisme).

• *Granturile primite de la organizațiile* pentru susținerea bugetului se majorează cu 378,6 mil. lei. Majorarea intrărilor de granturi pentru suport bugetar se datorează debursărilor destinate pentru combaterea pandemiei de COVID-19, și anume granturi din partea Comisiei Europene în sumă de 319,5 mil. lei (Reziliența COVID-19) și din partea Băncii Mondiale în sumă de 60,6 mil. lei (Răspuns de urgență la COVID-19). De asemenea, toate intrările de granturi au fost reestimate la cursul de schimb actualizat.

• *Taxele asupra comerțului exterior și operațiunilor externe, în total se vor majora cu 197,0 mil. lei, dintre care:*

- taxa vamală - cu 136,8 mil. lei;
- taxa pentru efectuarea procedurilor vamale - cu 46,3 mil. lei;
- taxa consulară - 13,9 mil. lei.

Majorarea taxelor asupra comerțului exterior se datorează creșterii volumului exporturilor și importurilor în perioada de 6 luni ale anului 2021 față de aceeași perioadă a anului 2020 cu 13,8% și 36,5% respectiv, ca urmare a relansării cererii interne și externe după criza pandemică din anul 2020

• *Taxa de stat* (reieșind din executarea încasărilor respective în primele 8 luni ale anului curent) - cu 40,0 mil. lei.

• *Taxa pentru folosirea drumurilor RM de către autovehiculele înmatriculate în RM* - cu 26,6 mil. lei. Creșterea încasărilor respective s-a produs ca urmare a creșterii importului de autovehicule în semestrul I al anului curent (+ circa 8,9 mii mașini), precum și ca urmare a anulării măsurilor restrictive de traversare a frontierei RM de către autovehiculele neînmatriculate în RM.

• *Dobânzile încasate la soldurile mijloacelor bugetare la conturile bancare* (reieșind din încasările în primele 8 luni și estimarea soldurilor bănești în conturi până la finele anului curent) - cu 41,6 mil. lei.

• *Încasări din amenzi* (reieșind din executarea încasărilor respective în primele 8 luni ale anului curent) - cu 15,3 mil. lei.

• *Alte venituri* cu 84,5 mil. lei.

Principalele tipuri de venituri, la care se estimează *diminuări*, sunt:

• *Restituirea taxei pe valoarea adăugată* - cu 300,0 mil. lei, reieșind din executarea în primele 8 luni ale anului curent, precum și stoparea Programului de rambursare a TVA pentru producători agricoli.

• *Dividendele de la cota parte a statului în societăți pe acțiuni și defalcările din profitul net a întreprinderilor de stat* reieșind din sumele deja transferate la buget conform rezultatelor activității în anul 2020 - cu 23,5 mil. lei.

• *Alte venituri* - cu 36,7 mil. lei.

4.2 La cheltuieli

Cheltuielile bugetului de stat au fost revizuite reieșind din volumul reevaluat al veniturilor și luând în considerare rezultatele executării bugetului în primele 8 luni curente, și capacitățile de valorificare a alocațiilor până la finele anului.

Comparativ cu volumul aprobat prin Legea nr.45/2021 pentru modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2021 nr.258/2020, cheltuielile se propun în majorare cu 1 224,5 mil. lei sau cu 2,2 % și vor constitui 57 232,6 mil. lei, precum este reflectat în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021)	Propuneri de modificare (+;-)	Precizat
Cheltuieli, total	56 008,1	1 224,5	57 232,6
cheltuieli curente	51 355,0	944,2	52 299,2
cheltuieli capitale	4 653,1	280,3	4 933,4
Resurse total, inclusiv.	56 008,1	1 224,5	57 232,6
resurse generale	52 176,4	260,1	52 436,5
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	2 977,8	951,0	3 928,8
venituri colectate	853,9	13,4	867,3

Modificările operate la programele de cheltuieli incluzând proiecte finanțate din surse externe conțin atât majorări de alocații în sumă de 3 279,5 mil. lei cât și diminuări de alocații în sumă de 2 055,0 mil. lei .

Cheltuielile aferente *proiectelor finanțate din surse externe* se propun cu o majorare de 951,0 mil. lei față de nivelul aprobat și vor constitui circa 3 928,8 mil. lei.

Majorarea în cauză este determinată în special de volumul de lucru suplimentar în cadrul proiectelor de infrastructură a drumurilor și luând în considerare capacitățile reale de valorificare a mijloacelor financiare până la finele anului.

În aspectul *grupelor funcționale*, modificările operate la partea de cheltuieli se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021)	Propuneri de modificare (+;-)	Precizat
Cheltuieli, total	56 008,1	1 224,5	57 232,6
Servicii de stat cu destinație generală	8 431,7	408,0	8 839,7
Apărare națională	779,0	-5,2	773,8
Ordine publică și securitate națională	5 323,3	-2,4	5 320,9

	Aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021)	Propuneri de modificare (+;-)	Precizat
Servicii în domeniul economiei	6 864,1	1 087,0	7 951,1
Protecția mediului	358,3	76,7	435,0
Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale	643,3	-330,2	313,1
Ocrotirea sănătății	7 901,8	141,6	8 043,4
<i>dintre care transferuri acordate între instituțiile din cadrul bugetului de stat</i>		1,9	1,9
Cultură, sport, tineret, culte și odihnă	941,9	-4,4	937,5
Învățământ	12 625,8	-14,0	12 611,8
Protecție socială	12 138,9	-130,7	12 008,2

Cele mai semnificative *majorări* la total pe grupă, s-au înregistrat la:

- servicii în domeniul economiei - 1 087,0 mil. lei, în special pentru proiectul de susținere a Programului în sectorul drumurilor, Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, proiectul „Reabilitarea drumurilor locale” ,

- servicii de stat cu destinație generală - 408,0 mil. lei, pentru suplinirea fondurilor de urgență ale Guvernului și pentru acțiuni cu caracter general;

- ocrotirea sănătății - 141,6 mil. lei, în special pentru proiecte finanțate din surse externe.

Cele mai semnificative *diminuări* la total pe grupă, s-au înregistrat la:

- gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale - 330,2 mil. lei, în special la fondul ecologic național și la fondul național de dezvoltare regională;

- protecție socială - 130,7 mil. lei, în special din contul diminuării transferurilor de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat

În aspectul *categoriilor economice*, propunerile de modificare a cheltuielilor se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021)		Propuneri de modificare (+;-)		Precizat	
	Bugetul de stat, total	dintre care proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat, total	dintre care proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat, total	dintre care proiecte finanțate din surse externe
Cheltuieli și active nefinanciare, total	56 008,1	2 977,8	1 224,5	951,0	57 232,6	3 928,8
Cheltuieli	52 017,0	983,9	262,9	-144,1	52 279,9	839,8
Cheltuieli de personal	7 673,6		414,1	6,4	8 087,7	6,4
Bunuri și servicii	2 481,3	476,6	-317,6	-186,4	2 163,7	290,2
Dobânzi aferente	2 126,0		-230,7		1 895,8	

	Aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021)		Propuneri de modificare (+;-)		Precizat	
	Bugetul de stat, total	dintre care proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat, total	dintre care proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat, total	dintre care proiecte finanțate din surse externe
<i>datoriei de stat externe</i>	432,4		-55,9		376,5	
<i>datoriei de stat interne</i>	1 693,6		174,3		1 519,3	
Subvenții	3 449,2	32,7	198,9	3,9	3 648,1	36,6
Granturi acordate	762,2	6,6	35,3	2,7	726,9	9,3
Prestații sociale	461,4		-70,8		390,6	
Alte cheltuieli	3 962,7	468,0	430,3	29,3	4 393,0	497,3
Transferuri acordate, total	31 100,6		-126,5		30 974,1	
<i> bugetelor locale</i>	14 202,5		7,6		14 210,1	
<i> bugetului asigurărilor sociale de stat</i>	11 063,1		134,1		10 929,0	
<i> fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală</i>	5 835,0				5 835,0	
Active nefinanciare	3 991,1	1 993,9	961,6	1 095,1	4 952,7	3 089,0
Mijloace fixe	2 944,9	1 852,7	795,9	889,8	3 740,8	2 742,5
<i> dintre care investiții capitale</i>	1 648,1	1 388,6	609,1	689,7	2 257,2	2 078,3
Stocuri de materiale	1 032,3	141,2	163,3	205,3	1 195,6	346,5
Alte active nefinanciare	13,9		2,4		16,3	

Cheltuielile curente se prevăd cu o majorare de circa 944,2 mil. lei sau cu 1,8% față de volumul aprobat și vor constitui 52 299,2 mil. lei.

Cheltuielile de personal se prevăd în volum de 8 087,7 mil. lei, fiind majorate cu 414,1 mil. lei, influențate de următorii factori:

- suplimentarea alocațiilor bugetului de stat la acțiuni generale - cu 170,0 mil. lei necesare redirecționării ulterioare în scopul acoperirii parțiale a cheltuielilor de personal întru evitarea unor eventuale riscuri de neplată a salariilor în anul curent pentru autoritățile publice;

- reducerea alocațiilor - cu 1,7 mil. lei la propunerea autorităților, din contul economiilor identificate la Curtea de Conturi și Ministerul Economiei;

- majorarea volumului de alocații în bugetele autorităților - cu 245,8 mil. lei, ce derivă din măsuri noi de politici salariale aprobate prin Legea nr. 257/2020 cu privire la modificarea unor acte normative; ridicarea moratoriului, în anul curent, la peste 77 unități de personal încadrat pe funcțiile vacante, alte insuficiențe legate de cheltuieli de personal, atestate de autorități.

Cheltuielile pentru bunuri și servicii sunt diminuate cu 317,6 mil. lei și vor constitui circa 2 163,7 mil. lei și se atribuie preponderent la proiectele finanțate din surse externe.

Cheltuielile pentru plata dobânzilor aferente serviciului datoriei de stat se estimează în sumă de 1 895,8 mil. lei, cu o diminuare de 230,2 mil. lei sau cu

10,8% față de aprobat 2021. Economii identificate ca urmare atât a deservirii datoriei de stat interne în volum mai mic și la rate mai mici, cât și a consolidării portofoliului valorilor mobiliare de stat convertite și micșorării cheltuielilor pentru achitarea dobânzilor/comisioanelor la împrumuturi externe pe parcursul primelor 8 luni ale anului 2021, din contul cursului de schimb actualizat și volumului debursărilor

Pentru *subvenții*, cheltuielile vor constitui 3 648,1 mil. lei, fiind majorate cu 198,9 mil. lei, în special pentru Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural.

Cheltuielile pentru *prestații sociale*, conform propunerilor autorităților bugetare se propun cu o diminuare de 70,8 mil. lei și vor constitui circa 390,6 mil. lei.

Pentru *alte cheltuieli* se prevăd 4 393,0 mil. lei, cu o majorare de 430,3 mil. lei, care se atribuie preponderent fondurilor de urgență ale Guvernului - 495,2 mil. lei, incluzând donații acumulate pentru combaterea pandemiei COVID-19 în sumă de 0,6 mil. lei, pentru despăgubiri civile - 91,2 mil. lei

Transferurile către alte bugete se diminuează la total cu 126,5 mil. lei, și anume, bugetul asigurărilor sociale de stat - cu 134,1 mil. lei, însă bugetele locale se majorează cu 7,6 mil. lei, dintre care pentru ajustarea suportului bugetar PRIM - cu 4,1 mil. lei, pentru deschiderea grupelor noi în grădinițe - cu 2,6 mil. lei, pentru transferuri cu destinație specială - cu 0,8 mil. lei și alte transferuri curente acordate cu destinație generală - cu 0,1 mil. lei.

Cheltuielile capitale vor constitui 4 933,4 mil. lei sau 8,6% din cheltuielile totale ale bugetului de stat. Comparativ cu volumul aprobat cheltuielile capitale se vor majora cu 280,3 mil. lei sau cu 6,0 la sută.

Conform estimării capacității și posibilității de valorificare până la finele anului curent a alocațiilor pentru *investiții capitale*, volumul acestora se prevede în sumă de 2 257,2 mil. lei, majorându-se la total cu 609,2 mil. lei sau cu 37,0% față de volumul aprobat.

Modificarea în cauză este deteminată de.

- majorarea cu 689,8 mil. lei sau cu 49,7% a cheltuielilor din contul proiectelor finanțate din surse externe, care vor fi direcționate inclusiv pentru continuarea și finalizarea unor obiective de investiții capitale la 7 proiecte de reabilitare a drumurilor naționale.

- proiectul „Susținerea Programului în sectorul drumurilor” - 600,2 mil. lei;
- proiectul „Reabilitarea drumurilor locale” - 204,0 mil. lei.

- diminuarea cu 80,6 mil. lei sau cu 31,1% a cheltuielilor din contul resurselor generale din cauza capacităților reduse ale autorităților bugetare de

implementare a proiectelor de investiții capitale, ceea ce a contribuit la extinderea termenului de demarare a lucrărilor la un șir de proiecte:

- reconstrucția și modernizarea clădirilor Centrului de Excelență în Construcții, str. Gheorghe Asachi, nr.71, municipiul Chișinău - 5,0 mil. lei;

- construcția sediului Ambasadei Republicii Moldova în Republica Belarus, orașul Minsk - 6,0 mil. lei;

proiectul „Construcția penitenciarului din municipiul Chișinău” (contribuția Guvernului) 8,5 mil. lei;

- reconstrucția Penitenciarului nr.5, municipiul Cahul - 9,0 mil. lei;

- modernizarea infrastructurii Postului vamal Sculeni, raionul Ungheni - 20,2 mil. lei.

Propunerile de modificare a alocațiilor pentru investiții capitale pe autorități publice centrale sunt reflectate în Tabelul nr.7 la prezenta Notă.

Este de menționat, că propunerile de modificare a cheltuielilor pe categorii economice reies din rezultatele analizei executării programelor de cheltuieli în primele 8 luni ale anului 2021 și evaluarea capacităților reale de valorificare a alocațiilor bugetare până la finele anului și reprezintă reflectarea, conform clasificăției bugetare economice a propunerilor incluse în descrierea cheltuielilor grupei funcționale principale.

4.3 Estimările de cheltuieli pe grupe funcționale principale

4.3.1 Servicii de stat cu destinație generală

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o majorare de 408,0 mil. lei sau cu 4,8% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021)	Propuneri de modificare (+;-)	Precizat
Cheltuieli, total	8 431,7	408,0	8 839,7
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>15,1</i>	<i>x</i>	<i>15,7</i>
cheltuieli curente	8 081,4	534,4	8 615,8
cheltuieli capitale	350,3	-126,4	223,9
Resurse total,	8 431,7	408,0	8 839,7
<i>dintre care transferuri primite între instituțiile din cadrul bugetului de stat</i>		<i>0,6</i>	<i>0,6</i>
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	8 203,9	398,5	8 602,4
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	105,4	15,6	121,0
venituri colectate	122,4	-6,1	116,3

Modificarea alocațiilor aprobate inițial în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 798,0 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 390,0 mil. lei.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

- fondurile de urgență ale Guvernului - 495,2 mil. lei, în legătură cu situația epidemiologică din țară;

acțiuni cu caracter general 255,8 mil lei, dintre care pentru implementarea sistemului unitar de salarizare în sectorul bugetar 170,0 mil. lei, achitarea documentelor executorii - 92,0 mil. lei, alocațiile redistribuite prin Hotărârea Guvernului nr.93/2021 (-6,2 mil. lei);

- servicii bancare - 11,5 mil. lei;

- activități în cadrul proiectelor finanțate din surse externe - 15,7 mil. lei, inclusiv transferuri între autoritățile/instituțiile bugetare - 0,6 mil. lei;

- organizarea și desfășurarea alegerilor locale noi din 21.11.2021 în 15 localități, inclusiv mun. Bălți - 8,4 mil. lei;

- realizarea activităților aferente instituțiilor de cercetare și inovare - 2,2 mil. lei;

- cheltuieli de personal - 9,0 mil. lei;

- transferuri către bugetele locale - 1,0 mil. lei.

Diminuări esențiale de alocații în rezultatul revizuirii programelor de cheltuieli, dintre care:

- economii la serviciul datoriei de stat - 230,2 mil. lei, determinate de deservirea datoriei de stat interne în volumul mai mic, la ratele mai mici și consolidarea portofoliului valorilor mobiliare de stat convertite - 174,3 mil. lei, precum și deservirea datoriei de stat externe reieșind din fluctuația cursului de schimb valutar și volumul debursărilor - 55,9 mil. lei;

- programul privind implementarea tehnologiilor informaționale în sectorul public - 50,5 mil. lei, în legătură cu amânarea unor activități realizate de către Serviciul Vamal și IP „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”;

- alocații pentru obiecte de investiții capitale - 34,6 mil. lei, preponderent pentru modernizarea infrastructurii vamale și construcția/reconstrucția sediilor misiunilor diplomatice peste hotarele țării, în legătură cu lansarea tardivă a lucrărilor;

- lucrări de reparație a clădirilor autorităților publice - 47,5 mil. lei, în legătură cu amânarea acestor lucrări;

- procurarea stocurilor pentru rezervele materiale de stat - 11,0 mil. lei, determinată de reducerea veniturilor colectate;

- cheltuieli de întreținere a autorităților/instituțiilor bugetare (deplasări de serviciu, servicii comunale, achiziționarea mijloacelor fixe și alte cheltuieli) - 16,2 mil. lei, datorită activității în condițiile pandemiei Covid-19.

4.3.2 Apărare națională

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o diminuare de 5,2 mil. lei sau cu 0,7% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021)	Propuneri de modificare (+;-)	Precizat
Cheltuieli, total	779,0	-5,2	773,8
<i>Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>1,4</i>	<i>x</i>	<i>1,4</i>
cheltuieli curente	702,2	-5,5	696,7
cheltuieli capitale	76,8	0,3	77,1
Resurse total,	779,0	-5,2	773,8
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	161,2		161,2
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	10,7	-5,3	5,4
venituri colectate	7,1	0,1	7,2

Modificarea alocațiilor aprobate inițial în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 7,2 mil. lei, pentru *majorarea* cheltuielilor de personal, reieșind din necesitatea de acordare a unui spor specific pentru combaterea terorismului.

Diminuările esențiale de alocații în sumă de 12,4 mil. lei sunt cauzate de:

- micșorarea mijloacelor la prestații sociale, urmare a modificării sporului specific pentru activități speciale de prevenire și combatere a terorismului - 5,2 mil. lei;

- micșorarea cheltuielilor pentru deplasări, din cauza anulării unor instruirii peste hotare, urmare a situației epidemiologice - 1,9 mil. lei;

- ajustarea cheltuielilor aferente proiectelor finanțate din surse externe - 5,3 mil. lei.

4.3.3 Ordine publică și securitate națională

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o diminuare de 2,4 mil. lei sau cu 0,05% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021)	Propuneri de modificare (+;-)	Precizat
Cheltuieli, total	5 323,3	2,4	5 320,9

	Aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021)	Propuneri de modificare (+;-)	Precizat
<i>Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	9,5	x	9,5
cheltuieli curente	4 754,4	47,8	4 802,2
cheltuieli capitale	568,9	-50,2	518,7
Resurse total,	5 323,3	-2,4	5 320,9
<i>dintre care transferuri primite între instituțiile din cadrul bugetului de stat</i>		1,3	1,3
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	5 079,2	47,5	5 126,7
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	177,3	-50,8	126,5
venituri colectate	66,8	0,9	67,7

Modificarea alocațiilor aprobate inițial în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 234,2 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 236,6 mil. lei.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

- acoperirea insuficienței la cheltuieli de personal (ore suplimentare, concediu nefolosit, indemnizația pentru închirierea spațiului locativ, spor cu caracter specific pentru personalul implicat în activități speciale de combatere a terorismului, deblocarea unităților de personal) - 187,8 mil. lei;

- alocarea mijloacelor financiare suplimentare pentru plata documentelor executorii - 1,5 mil. lei;

- acoperirea necesităților pentru achitarea prestațiilor sociale (indemnizații la încetarea contractului de muncă, indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă, indemnizație unică în caz de deces) - 12,7 mil. lei;

- achiziționarea stocurilor de mărfuri și materiale (muniții, echipament de protecție, carburanți, etc.) - 10,1 mil. lei;

- proiectele finanțate din surse externe, reieșind din estimările scontate până la sfârșitul anului - 20,8 mil. lei;

- transferuri primite cu destinație specială de către Administrația Națională a Penitenciarelor în cadrul Programului de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, al infecțiilor cu transmitere sexuală și malariei - 1,3 mil. lei;

Diminuările esențiale de alocații sunt cauzate de:

- revizuirea alocațiilor prevăzute pentru achiziționarea bunurilor și serviciilor (mentenanța și dezvoltarea sistemelor informaționale și de telecomunicații speciale, diminuarea valorii contractelor de achiziții urmare a analizei executării scontate pentru anul curent) - 14,6 mil. lei;

- reducerea cheltuielilor pentru prestații sociale (diminuarea alocațiilor urmare a modificării plății indemnizației prin acordarea unui spor specific

achitat din contul cheltuielilor de personal, precum și pentru alte categorii de indemnizații) - 40,6 mil. lei;

- modificarea cheltuielilor prevăzute pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale și achiziționarea mijloacelor fixe (revizuirea priorităților instituțiilor pe termen scurt, redistribuirea alocațiilor pentru alte categorii de cheltuieli, nu au fost încheiate contracte pentru dezvoltarea sistemelor informaționale) - 60,2 mil. lei;

- reducerea alocațiilor pentru obiecte de investiții capitale (revizuirea contribuției Guvernului la proiectele finanțate din surse externe, nu au fost semnate contractele de efectuare a lucrărilor, micșorarea alocațiilor pentru achiziționarea documentației de proiect) - 35,6 mil. lei;

- optimizarea stocurilor de mărfuri și materiale (suspendarea procedurilor de achiziții, economii la înregistrarea contractelor, diminuarea cheltuielilor planificate din contul veniturilor colectate conform analizei executării scontate pentru anul curent) - 12,8 mil. lei;

- reducerea alocațiilor pentru proiectul „Construcția penitenciarului din Chișinău” (urmare a analizei executării scontate pentru anul curent) - 12,8 mil. lei.

4.3.4 Servicii în domeniul economiei

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o majorare de 1 087,0 mil. lei sau cu 15,8% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021)	Propuneri de modificare (+;-)	Precizat
Cheltuieli, total	6 864,1	1 087,0	7 951,1
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>12,3</i>	<i>x</i>	<i>13,9</i>
cheltuieli curente	4 886,8	335,0	5 221,8
cheltuieli capitale	1 977,3	752,0	2 729,3
Resurse total,	6 864,1	1 087,0	7 951,1
<i>inclusiv.</i>			
resurse generale	5 123,7	210,0	5 333,7
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	1 491,7	868,2	2 359,9
venituri colectate	248,7	8,8	257,5

Modificarea alocațiilor aprobate inițial în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 1 418,5 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 331,5 mil. lei.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

- proiectul de susținere a Programului în sectorul drumurilor - 604,6 mil. lei, în legătură cu contractarea adițională a lucrărilor de construcție și reabilitare a drumurilor regionale și naționale;
- Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural - 435,0 mil. lei, în legătură cu achitarea datoriilor acumulate din anul 2020;
- proiectul „Reabilitarea drumurilor locale” - 204,1 mil. lei, în legătură cu contractarea adițională a lucrărilor de construcție și reabilitare a drumurilor locale;
- proiectul „Livada Moldovei” - 19,9 mil. lei, în legătură cu efectuarea unui volum mai mare de lucrări;
- redistribuirea limitelor de alocații între grupe funcționale, aprobate pentru Fondul național pentru dezvoltare regională - 11,7 mil. lei;
- susținerea activității C.I.E. „Moldexpo” S.A. întru acordarea suportului necesar pentru amenajarea Centrului COVID – 19 pe teritoriul acesteia - 9,9 mil. lei;
- acoperirea parțială a cheltuielilor de personal în instituțiile bugetare - 8,0 mil. lei;
- asigurarea realizării activităților aferente instituțiilor de cercetare și inovare - 6,7 mil. lei;
- proiectul „Programul de reziliență rurală IFAD VII” - 4,9 mil. lei, în legătură cu acoperirea cheltuielilor efectuate pentru proiectele implementate în anul 2021;
- proiectul „Agricultura competitivă” - 4,8 mil. lei, reieșind din volumul crescut de solicitări ale agenților economici;
- proiectul „Ameliorarea competitivității II” - 4,6 mil. lei;
- proiectul „Studiu de fezabilitate interconectarea asincronă MD-RO” - 4,2 mil. lei;
- susținerea activității S.A. „SanFarm-Prim” pentru asigurarea depozitării medicamentelor și echipamentelor de protecție, donate sau achiziționate pentru tratarea/prevenirea infecției COVID – 19 - 2,9 mil. lei;
- suplimentarea alocațiilor întru susținerea activității IP Parcul Național „Orhei” și Î.S. Rezervația biosferei „Prutul de Jos” - 1,6 mil. lei;
- proiectul de achiziție a locomotivelor și de restructurare a infrastructurii feroviare - 1,5 mil. lei;
- întreținerea Centrului COVID – 19 din gestiunea IMSP SCM „Sfânta Treime” - 1,3 mil. lei;
- proiectul „Grantul pentru promovarea eforturilor privind ajustările economice structurale” - 1,2 mil. lei;

- proiectul „Consolidarea capacităților de producție locală a sistemelor solare de energie termică în Republica Moldova” - 0,7 mil. lei.

Diminuări esențiale de alocații se prevăd la:

- programul privind subvenționarea locurilor de muncă - 150,0 mil. lei, dat fiind înregistrarea unui număr mic de cereri din cauza tergiversării punerii în aplicare a mecanismului de acordare a subvențiilor;

- programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii - 39,7 mil. lei, dat fiind utilizarea soldului disponibil din anul precedent;

- proiectul „Îmbunătățirea capacităților întru transformarea zonei rurale” IFAD VIII - 25,2 mil. lei, în legătură cu capacitatea redusă de valorificare a mijloacelor financiare aprobate în acest sens;

- proiectul „Înregistrarea și evaluarea funciară” - 18,1 mil. lei;

- delimitarea bunurilor/terenurilor proprietate publică a statului - 15,0 mil. lei cauzate de nevalorificarea mijloacelor pentru evaluarea bunurilor imobile, totodată nu vor fi valorificate mijloacele planificate pentru delimitarea bunurilor ÎS ”Calca Ferată din Moldova”;

- proiectul „Modernizarea Tehnicii Agricole și Echipamentului post-recoltare (MAME)” - 13,0 mil. lei, în legătură cu faptul că, în anul curent nu vor fi efectuate procurări de tehnică și utilaj, vor fi achitate doar servicii de consultanță;

- Fondul național de dezvoltare regională - 10,0 mil. lei, în legătură cu incapacitatea de valorificare a mijloacelor financiare aprobate în acest sens;

- activități privind demarcarea frontierei de stat între Republica Moldova și Ucraina - 4,3 mil. lei, în legătură cu situația pandemică COVID-19, care are drept consecință imposibilitatea îndeplinirii lucrărilor de teren de scoatere a liniei frontierei de stat și a hărții de demarcare pentru sectorul Sud;

- activități aferente privatizării - 1,5 mil. lei;

- economii identificate din bugetele autorităților publice centrale - 21,5 mil. lei;

- planuri de amenajare a teritoriului național și teritoriilor regionale - 3,0 mil. lei cauzat de amânarea elaborării cadrului normativ în domeniu;

- proiectul „Susținerea tinerilor femei: dezvoltarea sustenabilă a condițiilor de trai prin intermediul turismului” - 1,0 mil. lei;

- elaborarea sistemelor de documente normative în construcții - 7,0 mil. lei în legătură cu nerealizarea obiectivelor legate de asigurarea sistemului de calitate în construcții prin elaborarea documentelor normative naționale;

- contribuția Guvernului la proiectele finanțate din surse externe - 11,0 mil. lei, dintre care 8,6 mil. lei cauzate de amânarea contractării serviciilor de proiectare și construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV Vulcănești-

Chișinău și 0,8 mil. lei cauzate de extinderea termenului de implementare a proiectului „Ameliorarea competitivității II”.

4.3.5 Protecția mediului

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o majorare de 76,7 mil. lei sau cu 21,4% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (Legea nr. 77/2021 și nr. 45/2021)	Propuneri de modificare (+;-)	Precizat
Cheltuieli, total	358,3	76,7	435,0
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>0,6</i>	<i>x</i>	<i>1,2</i>
cheltuieli curente	220,3	25,3	245,6
cheltuieli capitale	138,0	51,4	189,4
Resurse total,	358,3	76,7	435,0
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	283,0	77,6	360,6
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	58,9	1,7	60,6
venituri colectate	16,4	-2,6	13,8

Principalele *majorări* de alocații în sumă de 76,7 mil. lei se prevăd pentru:

- cheltuieli aferente proiectelor finanțate din surse externe - 3,8 mil. lei;
- acoperirea parțială a cheltuielilor de personal în instituțiile bugetare din domeniul protecției mediului - 1,0 mil. lei;
- redistribuirea limitelor de alocații între grupe funcționale, aprobate pentru Fondul Național pentru dezvoltare regională - 71,4 mil. lei;
- asigurarea realizării activităților aferente instituțiilor de cercetare și inovare - 0,5 mil. lei.

4.3.6 Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o diminuare de 330,2 mil. lei sau cu 51,3% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (Legea nr. 27/2021 și nr. 45/2021)	Propuneri de modificare (+;-)	Precizat
Cheltuieli, total	643,3	-330,2	313,1
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>1,1</i>	<i>x</i>	<i>0,5</i>
cheltuieli curente	17,6	142,2	159,8
cheltuieli capitale	625,7	-472,4	153,3
Resurse total,	643,3	-330,2	313,1
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	541,3	-328,0	213,3
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	102,0	-2,2	99,8

Principala *majorare* de alocații în sumă de 0,7 mil. lei se prevede pentru proiectul „Construcția locuințelor sociale”.

Diminuările esențiale de alocații în sumă de 330,9 mil. lei se prevăd la următoarele măsuri:

- fondul ecologic național - 201,1 mil. lei, reieșind din capacitatea redusă de valorificare a mijloacelor financiare aprobate în acest sens;

- fondul național de dezvoltare regională - 26,1 mil. lei, în legătură cu incapacitatea de valorificare a mijloacelor financiare aprobate în acest sens;

- proiectul „Consolidarea cadrului instituțional în sectorul alimentării cu apă și sanitație din Republica Moldova” - 4,7 mil. lei;

- proiectul secțiunii specializate a Planului de amenajare a teritoriului național (PATN) - 4,0 mil. lei, în legătură cu faptul că în anul curent nu s-a purces la elaborarea Planului respectiv și mijloacele nu vor fi valorificate;

- program de reabilitare a fondului locativ învechit - 2,0 mil. lei, în legătură cu incapacitatea de valorificare a mijloacelor financiare aprobate în acest sens;

- redistribuirea limitelor de alocații între grupe funcționale, aprobate pentru Fondul Național pentru Dezvoltare Regională - 22,7 mil. lei,

- redistribuirea limitelor de alocații între grupe funcționale, aprobate pentru Fondul Ecologic Național - 70,3 mil. lei.

4.3.7 Ocrotirea sănătății

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o majorare de 141,6 mil. lei sau cu 1,8% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021)	Propuneri de modificare (+;-)	Precizat
Cheltuieli, total	7901,8	141,6	8043,4
<i>dintre care transferuri acordate între instituțiile din cadrul bugetului de stat</i>		1,9	1,9
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	14,1	x	14,1
cheltuieli curente	7371,1	46,0	7417,1
cheltuieli capitale	530,7	95,6	626,3
Resurse total,	7901,8	141,6	8043,4
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	6945,6	-17,8	6927,8
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	776,7	153,4	930,1
venituri colectate	179,5	6,0	185,5

Modificarea alocațiilor aprobate inițial în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 150,6 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 9,0 mil. lei.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

- implementarea activităților planificate în cadrul proiectelor finanțate din surse externe - 133,5 mil. lei, dintre care 61,7 mil. lei pentru executarea noului Proiect „Finanțarea adițională pentru Proiectul „Răspuns de urgență la COVID-19” în forma de împrumut și 56,2 mil. lei din contul alocației suplimentare pentru Proiectul „Programul de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, al infecțiilor cu transmitere sexuală și al tuberculozei în Moldova” și Proiectul de susținere a Consiliului Național de Coordonare TB/SIDA. Totodată se propune micșorarea contribuției Guvernului la Proiect „Asigurarea cu ambulanțe” în suma de 31,1 mil. lei;

- revizuirea veniturilor colectate în volumul 6 mil. lei, dintre care 3,3 mil. lei primirea donațiilor de la Cruce Roșie pentru procurare utilajului medical și produselor de vizibilitate, și alte donațiilor din sursele interne 2,0 mil. lei;

- asigurarea realizării activităților aferente instituțiilor de cercetare și inovare - 1,4 mil. lei;

- asigurarea activității instituțiilor în domeniul sănătății în suma de 9,7 mil. lei, dintre care 8,0 mil. lei ajustarea cheltuielilor de personal, care include 6,7 mil. lei legate de reorganizarea Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și 1,3 mil. lei pentru implementarea prevederilor Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr. 270/2018;

Diminuări de alocații se prevăd în legătură cu ajustarea volumului investițiilor capitale pentru construcția Unității de primiri urgențe a Institutului de Medicină Urgentă, str. Toma Ciorba nr.1, mun. Chișinău în suma de 9,8 mil. lei și pentru reconstrucția Unității de primiri urgențe a Spitalului Clinic Municipal din Bălți în volum de 2,2 mil. lei. Totodată se propune majorarea în suma de 3,0 mil. lei pentru reconstrucția blocului operator al Institutului de Medicină Urgentă, str. Toma Ciorba, nr.1, mun. Chișinău.

4.3.8 Cultură, sport, tineret, culte și odihnă

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o diminuare de 4,4 mil. lei sau cu 0,5% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021)	Propuneri de modificare (+;-)	Precizat
Cheltuieli, total	941,9	-4,4	937,5
<i>Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>1,7</i>	<i>x</i>	<i>1,6</i>
cheltuieli curente	860,9	5,7	866,6
cheltuieli capitale	81,0	-10,1	70,9
Resurse total,	941,9	-4,4	937,5
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	911,3	12,5	923,8

	Aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021)	Propuneri de modificare (+;-)	Precizat
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	20,0	-16,5	3,5
venituri colectate	10,6	-0,4	10,2

Modificarea alocațiilor aprobate inițial în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 32,3 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 36,7 mil lei

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

- asigurarea activității instituțiilor teatral-concertistice - 22,2 mil. lei;
- asigurarea activității aparatului Ministerului Culturii - 4,0 mil. lei, inclusiv cheltuieli de personal - 2,0 mil. lei;
- acoperirea parțială a cheltuielilor ce țin de plata salariilor în instituțiile culturale din sectorul bugetar - 3,8 mil. lei;
- întreținerea și salubritatea Cimitirului evreiesc din strada Milano 1, filială a Muzeului de Istorie a Evreilor din Republica Moldova - 1,5 mil. lei;
- reparația acoperișului Instituției publice Teatrul Național „Eugene Ionesco” - 0,6 mil. lei;
- montarea spectacolului „Destin” de Vladimir Beșleagă - 0,2 mil. lei.

Diminuările esențiale de alocații sunt cauzate de:

- nevalorificarea alocațiilor aferente proiectelor finanțate din surse externe - 16,5 mil. lei;
- nevalorificarea proiectelor de investiții capitale - 12,3 mil. lei;
- diminuarea alocațiilor ca rezultat al economiilor identificate în urma analizei cheltuielilor grupei date - 7,9 mil. lei.

4.3.9 *Învățământ*

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o diminuare de 14,0 mil. lei sau cu 0,1% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021)	Propuneri de modificare (+;-)	Precizat
Cheltuieli, total	12625,8	-14,0	12611,8
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	22,5	x	22,0
cheltuieli curente	12342,9	-49,6	12293,3
cheltuieli capitale	282,9	35,6	318,5
Resurse total,	12625,8	-14,0	12611,8
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	12355,2	-6,2	12349,0

	Aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021)	Propuneri de modificare (+;-)	Precizat
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	235,1	-13,4	221,7
venituri colectate	35,5	5,6	41,1

Modificarea alocațiilor aprobate inițial în buget este condițională de alocații suplimentare în sumă de 57,4 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 71,4 mil lei

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

- crearea condițiilor adecvate în cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne - 47,6 mil. lei, inclusiv cheltuieli de personal - 5,8 mil. lei;

- asigurarea activității Academiei Militare „Alexandru cel Bun” a Ministerului Apărării - 0,1 mil. lei;

- asigurarea evaluării externe a instituțiilor de învățământ - 2,4 mil. lei;

- realizarea măsurilor din contul împrumutului acordat de Banca Mondială în cadrul proiectului „Reforma învățământului în Moldova” - 4,8 mil. lei, inclusiv procurarea utilajului și mobilierului școlar pentru instituțiile de învățământ finanțate din contul transferurilor cu destinație specială către bugetele locale - 4,1 mil. lei;

- desfășurarea procesului educațional în cadrul instituțiilor de educație timpurie finanțate din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale - 2,5 mil. lei, dintre care 2,4 mil. lei pentru deschiderea de grupe noi.

Diminuările esențiale de alocații sunt cauzate de:

- nevalorificarea alocațiilor aferente proiectelor finanțate din surse externe - 13,4 mil. lei;

- nevalorificarea proiectelor de investiții capitale 10,7 mil. lei;

- redistribuirea cheltuielilor întru asigurarea activității aparatului Ministerului Culturii - 2,0 mil. lei, inclusiv cheltuieli de personal - 1,3 mil. lei;

- identificarea economiilor în urma analizei cheltuielilor grupei date - 45,3 mil. lei.

4.3.10. Protecție socială

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o diminuare de 130,7 mil. lei sau cu 1,1% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (Legea nr.27/2021 și nr.45/2021)	Propuneri de modificare (+;-)	Precizat
Cheltuieli, total	12 138,9	-130,7	12 008,2
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>21,7</i>	<i>x</i>	<i>21,0</i>
cheltuieli curente	12 117,4	-135,2	11 982,2
cheltuieli capitale	21,5	4,5	26,0
Resurse total,	12 138,9	-130,7	12 008,2
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	11 972,0	-134,0	11 838,0
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe		2,1	2,1
venituri colectate	166,9	1,2	168,1

Modificarea alocațiilor aprobate inițial în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 730,4 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 861,1 mil. lei.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

transferuri de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat - cu 713,5 mil. lei, dintre care *682,4 mil. lei* în urma indexării prestațiilor de asigurări sociale și a unor prestații sociale de stat și (indexarea cu 3,86% începând cu 01.10.21 și pentru acoperirea diferenței sub forma unui supliment de solidaritate în scopul majorării pensiei până la 2 000 lei) și *31,0 mil. lei* pentru majorarea cuantumului alocației lunare unor categorii de populație conform prevederilor Legii 121/2001 (IL nr.241 din 16.09.21);

- suplinirea Programului de stat Prima Casă - cu 15,0 mil. lei;

- pentru realizarea activităților din cadrul Proiectului „Reactivarea dialogului social pentru abordarea COVID-19 prin LEP” - 1,5 mil. lei;

- în scopul realizării prevederilor pct.3 al Hotărârii Guvernului nr. 936/2020 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului și abrogarea unei hotărâri de Guvern, începând cu 1 ianuarie 2021 Inspectoratul de Stat al Muncii a preluat funcția de control în domeniul securității și sănătății în muncă, astfel la capitolul cheltuieli de personal - 0,4 mil. lei.

Diminuări esențiale de alocații, în legătură cu:

- transferurile de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat - cu 847,6 mil. lei pentru acoperirea deficitului ca urmare a majorării veniturilor proprii ale bugetului asigurării sociale de stat.

- sistarea activității temporare a unor instituții sociale în contextul situației epidemiologice creată de virusul COVID-19 - 13,5 mil. lei.

4.4. Balanța bugetului de stat și finanțarea soldului (deficitului) bugetar

Modificările propuse pentru majorarea veniturilor, cheltuitelor și surselor de finanțare a bugetului de stat s-au soldat cu *reducerea deficitului* aprobat al bugetului de stat cu 2 454,7 mil. lei, în sumă nominală constituind 12 138,0 mil. lei sau 5,23% în PIB.

Din suma totală a soldului bugetar (deficit), deficitul pe componenta de bază va constitui 8 807,5 mil. lei sau 72,6% (se reduce cu 3 474,1 mil. lei) și la proiecte finanțate din surse externe 3 330,5 mil. lei sau 27,4% (se majorează cu 1 019,4 mil. lei).

Totodată, se propune modificarea structurii surselor de finanțare a deficitului, ca urmare a revizuirii intrărilor de împrumuturi, emisiunea VMS pe piața internă și alte surse de finanțare.

Principalele surse de finanțare a deficitului bugetului de stat pentru anul 2021 (inclusiv pe componenta proiectelor finanțate din surse externe) se prezintă în tabelul ce urmează:

mil. lei

	Aprobat(legea nr 27/2021 si 145/2021)			Propuneri de modificare (+,-)			Prețizat		
	Bugetul de stat, total	inclusiv:		Bugetul de stat, total	inclusiv:		Bugetul de stat, total	inclusiv:	
		componenta de bază	proiecte finanțate din surse externe		componenta de bază	proiecte finanțate din surse externe		componenta de bază	proiecte finanțate din surse externe
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Total surse de finanțare	14 592,7	12 281,6	2 311,1	-2 454,7	-3 474,1	1 019,4	12 138,0	8 807,5	3 330,5
Active financiare (4)	-325,6	1 909,2	-2 234,8	-647,2	-1 236,1	588,9	-972,8	673,1	-1 645,9
Creante interne (41)	1 420,6	1 420,6		-1 175,8	-1 175,8		244,8	244,8	
dintre care: acțiuni și alte forme de participare în capital în interiorul țării(415)	220,6	220,6		-175,8	-175,8		44,8	44,8	
alte creanțe ale bugetului (418)	1 200,0	1 200,0		-1 000,0	-1 000,0		200,0	200,0	
Împrumuturi recreditate interne între bugete (46)	61,8	61,8		-11,5	-11,5		50,3	50,3	
Împrumuturi recreditate interne instituțiilor financiare și nefinanciare (47)	-1 808,0	426,8	-2 234,8	540,1	-48,8	588,9	-1 267,9	378,0	-1 645,9
Datorii (5)	14 855,2	10 416,2	4 439,0	1 791,1	1 897,6	106,5	13 064,1	8 518,6	4 545,5
Datorii interne (51)	7 048,5	7 048,5		-2 313,5	-2 313,5		4 735,0	4 735,0	
dintre care: Valori mobiliare de stat emise pe piața primară (5131)	7 358,5	7 358,5		-2 358,5	-2 358,5		5 000,0	5 000,0	
Garanții de stat interne (514)	-50,0	-50,0		45,0	45,0		-5,0	-5,0	
Împrumuturi externe (59)	7 806,7	3 367,7	4 439,0	522,4	415,9	106,5	8 329,1	3 783,6	4 545,5
primirea împrumuturilor	10 357,5	5 918,5	4 439,0	486,1	379,6	106,5	10 843,6	6 298,1	4 545,5
rambursarea împrumuturilor	-2 550,8	-2 550,8		36,3	36,3		-2 514,5	-2 514,5	
Modificarea soldului de mijloace bănești (9)	63,1	-43,8	106,9	-16,4	-340,4	324,0	46,7	-384,2	430,9

Principalele modificări la *sursele de finanțare a deficitului* bugetului de stat se referă la:

- *Reducerea activelor financiare în sumă de 647,2 mil. lei, inclusiv din contul:*

- rambursării mijloacelor bugetare de către CNAS conform alin.(5) al art 70 al Legii nr 181/2014 (+41,0 mil. lei);

- revizuirii termenelor de recreditare a împrumuturilor de către proiectele finanțate din surse externe instituțiilor financiare și nefinanciare (+588,9 mil. lei);

- revizuirii termenelor de majorare a cotei părți în capitalul social pentru ÎS „Calea Ferată din Moldova”, și cotei de participare a Republicii Moldova la capitalul statutar al Băncii Asiatice pentru Investiții în Infrastructură, inclusiv la cursul de schimb actualizat, de (-324,2 mil. lei);

- reducerea rambursării împrumuturilor recreditate între bugetul de stat și bugetele locale (-11,5 mil. lei).

- *Reducerea datoriilor în sumă totală cu 1 791,1 mil. lei, inclusiv pentru suport bugetar cu 1 897,6 mil. lei, iar pentru proiecte finanțate din surse externe se majorează cu 106,5 mil. lei.*

- Datoria internă se va micșora cu 2 313,5 mil. lei din contul reducerii emisiunii VMS pe piața primară cu 2 358,5 mil. lei și cu 45,0 mil. lei se vor reduce garanțiile de stat interne (Proiect „Prima Casă”);

- Finanțarea externă a fost majorată cu 486,1 mil. lei față de suma aprobată în buget, dintre care - 379,6 mil. lei din contul împrumuturilor pentru susținerea bugetului și 106,5 mil. lei din contul împrumuturilor destinate proiectelor finanțate din surse externe.

Majorarea finanțării pentru susținerea bugetului se presupune a fi din contul celei de a doua alocare de DST a Fondului Monetar Internațional în suma de circa 4 201,1 mil. lei (echivalentul 235,62 dolari SUA), precum și din contul Băncii Mondiale pentru Proiectul Răspuns de Urgență la COVID-19 în sumă de 466,8 mil. lei (echivalentul 26,04 mil. dolari SUA), pentru Proiectul TAMP în sumă de 307,6 mil. lei (echivalentul 17,49 mil. dolari SUA). Totodată, a fost exclusă finanțarea din partea Fondului Monetar Internațional pentru Programul nou, ce urma a fi aprobat, în sumă de 3 346,3 mil. lei și din partea Băncii Mondiale DPO - în sumă de 909,5 mil. lei. Intrările din împrumut pentru suportul ÎS „Calea Ferată din Moldova” în scopul introducerii în capitalul social a fost redus cu 319,7 mil. lei. De asemenea, toate intrările de împrumuturi au fost reestimare la cursul de schimb actualizat.

- *Soldurile mijloacelor bănești din conturile bancare în total se propune a fi majorate cu 16,4 mil. lei, inclusiv componenta de bază cu 340,4 mil. lei, iar*

pe proiecte finanțate din surse externe a fi reduse cu 324,0 mil. lei în scopul finanțării cheltuielilor precizate.

4.5. Evoluția/soldul datoriei de stat în anul 2021

La situația din 31 august 2021, soldul datoriei de stat la valoarea nominală a constituit 73 468,4 mil. lei, mai mult cu 5 647,7 mil. lei comparativ cu sfârșitul anului 2020, fiind influențat de majorarea soldului datoriei de stat externe cu 1 565,5 mil. lei și interne cu 4 082,2 mil. lei. Majorarea soldului datoriei de stat interne a fost condiționat de finanțarea internă netă pozitivă a VMS emise pe piața primară, iar a datoriei de stat externe - de finanțarea externă netă pozitivă și evoluția cursului de schimb al monedei naționale în raport cu dolarul SUA.

Ponderea datoriei de stat în PIB, la situația din 31 august 2021, a constituit 31,7%, înregistrând o diminuare în raport cu situația de la sfârșitul anului 2020 cu 1,2 p.p.

La situația din 31 august 2021, soldul datoriei de stat externe a constituit 2268,5 mil. dolari SUA (echivalentul a 40 150,7 mil. lei) fiind format în totalitate din datorie de stat externă directă.

De la începutul anului 2021, soldul datoriei de stat externe exprimat în dolari SUA a înregistrat o majorare cu 27,1 mil. dolari SUA sau cu 1,2%. Această modificare este justificată prin finanțarea externă netă pozitivă în valoare de 88,3 mil. dolari SUA și prin fluctuația negativă a ratei de schimb a dolarului SUA față de alte valute în sumă de -61,2 mil. dolari SUA. Totodată, ca urmare a deprecierei monedei naționale față de dolarul SUA, soldul datoriei de stat externe exprimat în lei s-a majorat cu 1 099,3 mil. lei.

La situația din 31 august 2021 datorie de stat internă a constituit 33 317,8 mil. lei la valoarea nominală, înregistrând o creștere de 4 082,2 mil. lei față de situația de la finele anului precedent.

Modificarea datoriei de stat interne s-a produs preponderent din contul majorării emisiunii VMS pe piața primară cu 4 069,1 mil. lei la valoarea nominală.

Conform estimărilor, *soldul datoriei de stat* la situația din 31 decembrie 2021 nu va depăși 84 014,3 mil. lei, înregistrând o diminuare cu 1705,9 mil. lei față de valoarea precizată pentru sfârșitul anului 2021, preponderent din contul diminuării datoriei de stat interne, însă, atenuat de majorarea soldului datoriei de stat externe. La situația din 31 decembrie 2021, *soldul datoriei de stat externe* va constitui 49 625,4 mil. lei, majorându-se cu 1 120,8 mil. lei sau 2,3% față de valoarea aprobată, fiind influențat de majorarea finanțării aferente împrumuturilor de stat externe destinate atât pentru suport bugetar, cât și pentru proiectele finanțate din surse externe. La situația din 31 decembrie 2021, *soldul*

datoriei de stat interne va constitui 34 388,9 mil. lei la valoarea nominală, micșorându-se cu 2416,4 mil. lei sau cu 6,6% față de valoarea precizată, fiind influențat de lipsa cererii la valorilor mobiliare de stat pe piața primară.

Astfel, ponderea soldului datoriei de stat în PIB se va micșora față de valoarea inițial prognozată, cu 1,1 p.p. și la situația din 31 decembrie 2021 va constitui 36,2%.

Totodată, în structura datoriei de stat, la finele anului 2021, ponderea datoriei de stat externe va constitui 59,1%, iar a datoriei de stat interne - 40,9%.

Soldul garanțiilor de stat a constituit 1 616,0 mil. lei, majorându-se cu 382,1 mil. lei comparativ cu finele anului precedent, fiind format în totalitate din garanții de stat interne acordate în cadrul Programului de stat "Prima casă". Reieșind din evoluția Programului pe parcursul anului 2021 se preconizează că acest indicator la sfârșitul anului 2021 poate atinge cifra 2 100,0 mil. lei.

La prezenta notă se anexează următoarele tabele:

Tabelul nr.1 "Evoluția indicatorilor bugetului public național în anul 2021"

Tabelul nr.2 "Propuneri de modificare a Anexei nr.1 "Indicatorii generali și sursele de finanțare ale bugetului de stat""

Tabelul nr.3 "Propuneri de modificare a Anexei nr.2 "Componenta veniturilor bugetului de stat și sursele de finanțare a soldului bugetar""

Tabelul nr.4 "Propuneri de modificare a Anexei nr.3 "Bugetele autorităților finanțate de la bugetul de stat""

3.1 Cheltuieli

3.2. Resurse

Tabelul nr.5 "Propuneri de modificare a Anexei nr.4 "Cheltuielile bugetului de stat conform clasificăției funcționale""

Tabelul nr.6 "Propuneri de modificare a Anexei nr.5 "Volumul cheltuielilor de personal pe autorități publice centrale""

Tabelul nr.7 "Propuneri de modificare a Anexei nr.6 "Investițiile capitale pe autorități publice centrale""

Tabelul nr.8 "Propuneri de modificare a Anexei nr.7 "Volumul transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale""

Ministrul finanțelor

Dumitru BUDIANSCHI